

estratègies d'animació a la lectura estratègies d'animació

a la lectura estratègies d'animació a la lectura estratègies

d'animació a la lectura **estratègies d'animació**

a la lectura estratègies d'animació a la lectura

estratègies d'animació a la lectura estratègies d'animació

marjal

ESTRATÈGIES D'ANIMACIÓ A LA LECTURA

LES LLÀGRIMES DE SHIVA

Objectiu general

Aquestes activitats permetran a l'alumne endinsar-se en el món de la ciència-ficció des del punt de vista del creador i suggerir les hipòtesis pertinents al voltant del futur immediat que ens espera amb l'avenç i la implantació social de les noves tecnologies i la seua incidència en els individus. Per mitjà d'un exercici de documentació, es treballarà l'època i la societat de la incipient dècada dels 70. Basant-

nos en la trama argumental del relat coneixerem algunes de les tipologies ideològiques d'aquells anys i portarem l'anàlisi fins als nostres dies mitjançant un treball comparatiu. S'insistirà especialment en les relacions dels personatges com a punt de partida per a arribar a conèixer i reflexionar al voltant de la idiosincràsia de l'adolescent i el seu aprenentatge sentimental.

Orientacions

La fàcil disposició argumental de la trama permet al jove lector conèixer els aspectes més recents de la història contemporània. Les dades que l'autor ens ofereix com a teló de fons serviran a l'alumne, juntament amb d'altres aportades com a annex, per a treballar de manera inductiva i creativa.

ACTIVITAT 1

EL VIATGE A LA LLUNA

Objectius

- Reconéixer les característiques de diferents tipus de textos.
- Desenvolupar la capacitat de crear textos literaris a partir de dades documentals.
- Coordinar diferents criteris i punts de vista en l'organització d'idees.

Descripció

Es disposen grups de tres a quatre alumnes.

A partir dels textos que figuren en l'annex 1, recollits literalment o centrant-se en algunes de les seues dades, s'ha de crear una trama argumental per a desenvolupar-la després.

Aquest desenvolupament correspondrà a un altre grup diferent del que en va disposar la línia argumental, de tal manera que la complexitat de les dades i la seua combinació anirà en augment.

D'entre totes les històries creades, se n'escollirà una tenint en compte tant l'originalitat temàtica com la composició estructural.

3

Orientacions

Convé que la lectura dels textos es faça en veu alta i, així mateix, que se n'arribe a la selecció d'un de comú acord i tenint en compte tots els criteris exposats.

ACTIVITAT 2

DE LA FICCIÓ A LA REALITAT

Objectius

- Ser capaços de compilar informació de diverses fonts i contrastar-la.
- Reconèixer els aspectes dels textos literaris utilitzats com a fonts d'informació.
- Valorar el text literari com a forma de comunicació i creació.

Descripció

Cada alumne/a del grup ha de treballar el text de manera individual.

El text objecte d'estudi figura com a annex 2 d'aquest dossier d'activitats. Es tracta d'un fragment de l'escriptor francès Jules Verne, *De la Terra a la Lluna*, de 1866. Verne va imaginar una càpsula espacial llançada per un enorme canó la detonació de la qual requeria 68 000 tones de carbó.

Una vegada localitzades les dades de caràcter documental que concedeixen al text la coherència necessària que exigeix qualsevol relat de ficció, hauran de dur a terme una tasca d'investigació per a ampliar aquestes hipòtesis i oferir-les com a matèria tractable des del punt de vista científic.

Orientacions

Els recursos utilitzats en la tasca d'investigació poden quedar a la lliure elecció de l'alumne/a. Entre d'altres, se'n podrien tindre en compte els telemàtics o les revistes científiques de divulgació, com també els documentals televisius o treballs recollits pel mateix alumne amb referència a altres àrees.

És important que, una vegada assenyalats els aspectes susceptibles de ser ampliat com a teoria científica, es faci una posada en comú de cadascun dels grups. Aquesta exposició reforça, i alhora converteix en una cosa obligada, el fet que el tractament dels temes resulte coherent i intel·ligible.

ACTIVITAT 3

AIXÍ PENSAVEN

Objectius

- Conèixer les diferents posicions ideològiques que van mantindre els joves al començament de la dècada dels 70.
- Relacionar aquestes posicions amb el context històric en el qual es van manifestar.
- Identificar els personatges de l'obra amb els trets anteriorment assenyalats.
- Reconèixer aspectes de la nostra cultura més actual i vincular-los a les formes emergents.
- Observar i adoptar una posició crítica i personal davant dels diferents comportaments dels subjectes socials.

Descripció

5

Tots els personatges amb un perfil significatiu en l'obra s'hauran de treballar prèviament per a un posterior tractament en contrast amb la història.

Els personatges femenins cobren una especial importància pel contrast oferit entre la dona continuadora dels valors més tradicionals d'una família aristocràtica i aquella altra que representa la construcció de la dona moderna integrada en diferents àmbits de la societat, amb una implicació ideològica i laboral.

La referència al context històric comporta un treball d'investigació també per part de l'alumne. Hauran de fixar els aspectes que defineixen l'època: canvis polítics, nacionals i internacionals, econòmics i culturals.

Mereix una atenció especial l'aparició de la televisió i el tractament que es fa d'aquest mitjà en el llibre. En un primer moment depèn de la voluntat de l'home, però la seua actitud presagia una amenaça que hui és més que evident.

Una vegada més, el producte creat es torna en contra del seu creador.

Seguint les mateixes pautes, l'anàlisi s'ha de fer extensiva fins als nostres dies.

Una vegada recollides totes les dades, cada grup les exposarà de manera contrastada, tenint en compte les diverses opinions i perspectives preses.

Orientacions

Amb la intenció de fer un examen més detingut i exhaustiu, el treball de recerca i tractament de les dades pot distribuir-se temàticament a cadascun dels grups.

ANNEX 1

El viatge a la Lluna

El 1827 l'escriptor anglés George Tucker va publicar *Voyage to the Moon*, història en la qual el viatge a la Lluna és possible gràcies a un rar metall anomenat *lunarium*, que té la propietat de ser repel·lit per la Terra (de la mateixa manera que el plom és atret per ella). Posteriorment, Edgard Allan Poe va manllevar una part de l'estil de Tucker per a la seua història *Hans Pfaall*, en la qual el viatge a la Lluna es fa en un globus. El 1866 va aparèixer *De la Terra a la Lluna*, escrit per Jules Verne, l'escriptor més famós de ciència-ficció del segle passat. Verne va imaginar una càpsula espacial llançada per un enorme canó la detonació del qual requeria 68 000 tones de carbó. El viatge en el qual Neil Armstrong es va convertir en el primer home a arribar a la Lluna el 21 de juliol de 1969 no fou menys espectacular que les històries de ciència-ficció que el van precedir. Va ser necessari construir una sèrie de coets de tres etapes amb un total de 111 metres d'alçària i que, incloent-hi el combustible, pesaven quasi 3 000 tones. Els coets Saturn V eren la part medul·lar de les missions Apol·lo, que van dur el nom del déu romà del Sol i de la poesia, germà de Diana, deessa de la nit, de la caça i, precisament, de la Lluna. Tan sols la part inferior dels coets Saturn V, la primera fase, mesurava 42 metres d'alçària i duia uns dos milions de litres de combustible (querosé i oxigen líquid), que eren consumits en un parell de minuts. Nou minuts després del llançament, l'Apol·lo assolía 170 quilòmetres d'alçària i entrava en òrbita. Després de fer una volta a la Terra, la tercera etapa del coet va donar als anomenats mòduls de comandament i servei l'empenta necessària per a arribar fins a la Lluna en menys de tres dies. Una vegada en el veïnatge de la Lluna, el mòdul de comandament entrava en òrbita (el que en llenguatge menys tècnic correspon a girar al voltant de l'astre) i, després de separar-se del mòdul de comandament, el mòdul lunar arribava a la superfície lunar. El viatge de tornada era més senzill, ja que la Lluna exerceix menys atracció que la Terra i és, per tant, més fàcil eixir del seu entorn. Van ser nou les missions Apol·lo a la Lluna, de les quals en sis ocasions es van posar astronautes en la seua superfície. Al desembre de 1968, a bord de l'Apol·lo 8, Borman, Lovell i Anders es van convertir en els primers homes a eixir del camp de gravetat de la Terra i a entrar en òrbita al voltant de la Lluna. L'Apol·lo 10, que també va entrar en òrbita lunar, fou un assaig general de la històrica missió Apol·lo 11, en la qual Armstrong i Aldrin van caminar per la Lluna i van portar la primera mostra de roques lunars. Amb l'excepció de la fallida missió Apol·lo 13, on el principal mèrit de la tripulació fou el de sobreviure, les missions que van seguir l'Apol·lo 11, encara que menys transcendents des del punt de vista històric, van ser cada vegada més esteses i productives des del punt de vista científic. Vertaderes expedicions, els Apol·lo 15, 16 i 17 van incloure vehicles (automòbils) lunars amb els

quals els astronautes van explorar la superfície lunar durant tres dies abans d'emprendre el retorn. Han passat 23 anys des que un humà va xafar per última vegada el sòl lunar. L'exploració espacial ha continuat sense el protagonisme de l'home. Fou en realitat una necessitat d'hegemonia entre les dues superpotències la que va motivar l'assoliment del que encara hui dia és un repte tecnològic. Un eventual retorn a la Lluna no és una qüestió política. Si l'home tornara a la Lluna, el més probable és que seria amb finalitats comercials, com ara la mineria, i científics. De fet, no existeix a la Terra cap lloc per a un observatori astronòmic comparable a la Lluna, precisament perquè com que la Lluna no té atmosfera no absorbeix una part de la radiació que li arriba, tal com succeeix en l'atmosfera terrestre. Molts astrònoms desitjarien tindre un telescopi a la Lluna —que seria controlat des de la Terra— però cap d'ells no s'ofereix a anar a instal·lar-lo.

Esperanza Carrasco Licea & Alberto Carramiñana Alonso

Diari *Síntesis*, 11 de juny de 1996 (adaptació)

ANNEX 2

De la ficció a la realitat

—Riure's d'un americà! —va exclamar J. T. Maston—. *Ací tenim un casus belli!*

—Tranquil·litzeu-vos, digne amic; els francesos, abans de riure's del nostre compatriota, van caure en el parany que ell els va posar fent-los combregar amb rodes de molí. Per acabar aquesta ràpida història, afegiré que un tal Hans Pfaal, de Rotterdam, ascendint en un globus ple d'un gas extret de l'azot, trenta-set vegades més lleuger que l'hidrogen, va arribar a la Lluna després d'un viatge aeri de dènou dies. Aquell viatge, igual que les temptatives precedents, era simplement imaginari, i va ser obra d'un escriptor popular d'Amèrica, d'un enginy estrany i contemplatiu, d'Edgard Poe.

—Visca Edgard Poe! —va exclamar l'assemblea, electritzada per les paraules del seu president.

—Res més digne —va replicar Barbicane— d'aquelles temptatives que anomenaré purament literàries, absolutament insuficients per a establir relacions formals amb l'astre de la nit. He d'afegir, no obstant això, que alguns caràcters pràctics van tractar de posar-se en comunicació amb ell, i així és com, anys arrere, un geòmetra alemany va proposar enviar una comissió de savis als paratges de Sibèria. Allí, en aquelles vastes planures, s'havien de traçar immenses figures geomètriques, dibuixades per mitjà de reflectors lluminosos, entre d'altres el quadrat de la hipotenusa, anomenat vulgarment a França el pont dels ases. «Tot ésser intel·ligent —deia el geòmetra— ha de comprendre el destí científic d'aquesta figura. Els selenites, si existeixen, respondran amb una figura semblant, i una vegada establida la comunicació, serà fàcil crear un alfabet que permeti conversar amb els habitants de la Lluna.» Així parlava el geòmetra alemany, però no es va executar el seu projecte, i fins ara no hi ha cap llaç directe entre la Terra i el seu satèl·lit. Però està reservat al geni pràctic dels americans posar-se en relació amb el món sideral. El mitjà d'arribar a un resultat tan important és senzill, fàcil, segur, infal·lible, i serà l'objecte de la meua proposició. Un gran murmur, una tempesta d'exclamacions va acollir aquestes paraules. No n'hi va haver entre els assistents un de sol que no se sentira dominat, atret, captivat per les paraules de l'orador.

—Atenció! Atenció! Silenci! —van cridar pertot arreu. Calmada l'agitació, Barbicane va prosseguir amb una veu més greu el seu interromput discurs.

—Ja sabeu —va dir— quants progressos ha fet la balística d'uns anys ençà i a quin grau de perfecció haurien arribat les armes de foc, si la guerra haguera continuat. No ignoreu tampoc que, d'una manera general, la força de resistència dels canons i el poder expansiu

de la pólvora són il·limitats. Doncs bé, partint d'aquest principi, m'he preguntat a mi mateix si, per mitjà d'un aparell suficient, realitzat amb unes determinades condicions de resistència, seria possible enviar una bala a la Lluna. A aquestes paraules, un crit de sorpresa es va escapar de mil pits anhelants, i hi va haver després un moment de silenci, semblant a la profunda calma que precedeix les grans tempestes. I en efecte, hi va haver tamborinada, però una tamborinada d'aplaudiments, de crits, de clamors que van fer trontollar el saló de sessions. El president volia parlar i no podia. No va aconseguir fer-se sentir fins passats deu minuts.

—Deixeu-me concloure —va replicar tranquil·lament—. He examinat la qüestió des de tots els seus aspectes, l'he abordada resolutament, i dels meus càlculs indiscutibles resulta que tot projectil dotat d'una velocitat inicial de dotze mil iardes per segon, i dirigit cap a la Lluna, hi arribarà necessàriament. Tinc, per tant, distingits i excel·lents col·legues, l'honor de proposar-vos que intentem aquest xicotet experiment.

Fragment de *De la Terra a la Lluna* (adaptació)
